

Druhy ran

Rána (*vulnus*) je porušení celistvosti (kontinuity) tkáně - kůže, sliznice nebo i tvrdé tkáně. U rány popisujeme lokalizaci, rozsah, tvar, směr, okraje (popřípadě stěny) a hloubku poškození (popřípadě spodina rány). Dnes je mimo písemné dokumentace standardem i fotodokumentace, pokud pacient souhlasí.

Rozdělení ran

Rány můžeme dělit několika způsoby, např. podle poškození kožního krytu na **otevřené** a **zavřené**, podle hloubky postižení pak na **povrchové** a **hluboké**, podle průniku tělesnými dutinami na **penetrující** (pronikají do tělních dutin) a **nepenetrující**, dále podle rozsahu poškození, etiologie vzniku, vztahu k dutinám, jak je popsáno níže.

Podle poškozených vrstev:

- **jednoduché** – poškozují jen povrchové vrstvy (poškození kůže, podkožního vaziva nebo sliznice a podslizničního vaziva);
- **komplikované** – poškozují i hlubkové struktury a orgány, včetně nervové cévních svazků nebo šlach;

Podle zanesení rány nečistotami rozdělujeme:

- **čisté rány** (netraumatická rána, která je bez zánětu, bez porušení aseptických kateul, např. po hernioplastice);
- **rány čisté, kontaminované** (netraumatická rána, kde došlo k otevření některého ze systémů - gastrointestinální, dýchací, močový trakt, např. po plánované kolektomii);
- **rány kontaminované, znečištěné** (traumatická rána s otevřením některých nesterilních systémů (např. gastrointestinální) s masivní kontaminací);
- **rány znečištěné, infikované**.

Chronická rána.

Druhy ran podle typu poškození:

Mechanická etiologie

- **rána řezná** (*vulnus scissum*) – vzniká tlakem a tahem ostrého předmětu (řezem - incizí), krvácí a pálivě bolí;
- **rána sečná** (*vulnus sectum*) – vzniká dopadem ostrého předmětu, mohou být zhmožděné i hlubší struktury;
- **rána střelná** (*vulnus sclopetarium*);
  - projektilová rána;
  - střepinová rána;
- **rána bodná** (*vulnus punctum*) – vzniká průnikem ostrého předmětu do hloubky těla, riziko poškození hlubokých struktur a orgánů a zanesení infekce;
- **rána kousnutím** (*vulnus morsum*) – může napodobovat ránu bodnou nebo zhmožděnou, často dochází k infekci a špatnému hojení rány;
- **rána zhmožděná** (*vulnus contusum*) – vzniká stlačením měkkých tkání mezi pevný předmět a vlastní skelet člověka;
- **rána tržná** (*vulnus lacerum*) – vzniká tahem a následným roztržením kůže, málo krvácí;
- **rána tržně zhmožděná** (*vulnus contusolacerum*) – vzniká překonáním elasticity kůže tlakem a tahem tupého nástroje na povrch těla.

Vulnus sclopetarium na dobovém obrázku. V tomto případě došlo i k herniaci levé plíce.

Termická etiologie

Samotnou specifickou skupinou ran jsou popáleniny a omrzliny.

Chemická etiologie

Zařazujeme sem nekrózy při působení kyselin (koagulační nekróza) a louhů (kolikvační).

Poškození zářením (postradiační vřed)

Poškození elektrickým proudem

Vulnus morsum, 3 dny stará.

Galerie obrázků

Otevřená rána.

Infikovaná bodná
rána (*vulnus
punctum*).

Odkazy

Související články

- Druhy stehů v chirurgii

Použitá literatura

ZEMAN, Miroslav, et al. *Chirurgická propedeutika*. 2. vydání. Praha : Grada, 2000. 524 s. ISBN 80-7169-705-2.

ALEXANDER, Ferko, Šubrt ZDENĚK a Dědek TOMÁŠ, et al. *Chirurgie v kostce : 2., doplněné a přepracované vydání*. - vydání. Grada Publishing, a.s., 2015. 512 s. ISBN 9788024710051.